

elimina els punts de vista i, finalment, imposa un consens sobre una determinada idea del cinema. Avui dia la crítica només parla del que "cal parlar": dels Oscars, de Tarantino o de Ventura Pons. Kiarostami, Kramer, Moretti, Oliveira o no existeixen o simplement no tenen espai, per tal com aquest, seguint les regles de la democràcia, està reservat als gustos de les majories. D'ençà que la crítica de cinema ha entrat en els engranatges de la producció informativa, ha perdut la seva dimensió compromesa i ha esdevingut, majoritàriament i fonamentalment, una activitat normativa.

El compromís

Atès que la crítica de cinema (com la de literatura, música pop, teatre, etc.) està lligada a la pràctica periodística i per tant a la promoció, és a dir, a la publicitat, és difícil pensar que pugui existir, en un futur pròxim, una crítica veritablement lliure en els mitjans convencionals. No crec que aquesta afirmació sigui, com segurament deu pensar més d'un lector, exagerada. Qualsevol persona que conegui la rutina periodística sap que, moltes vegades, el famós "interès periodístic" depèn que darrera d'un fet o d'un personatge concret hi hagi un eficient gabinet de premsa que convidi a dinar o a sopar els caps de secció o que inundi les redaccions amb notes de premsa. Aquesta mateixa persona sabrà també que, sovint, els periodistes treballem amb aquesta mena de fonts. El crític cinematogràfic, en tant que professional involucrat en l'elaboració d'un

RADIOCINEMA
REVISTA CINEMATOGRAFICA NACIONAL
CON PROYECCION DE TEATROS - DEPORTES - TOROS - RADIO
1954
SEPTIEMBRE
25
SABADO
Año XVI - Madrid-Barcelona - N.º 218
Directori: J. ROMERO - MARCHENT
Redactor-Jefe: J. BENDANA VARELA
Gerente: RICARDO ORTIZ GONZALEZ
Admin.: E. CARLOS SEDANE ULLOA
Redacción y Administración:
REINA, 28. - Teléfono 11 41 33
Apartado 182, MADRID
Delegado en Barcelona: L. RAMOS DE LEON, Entença, 61

CASABLANCA
Director: MICHAEL CURTIZ
BOGART BERGMAN HENREID

Els anys 40

— Horacio Sáenz Guerrero —

¿Com es feia un crític de cinema en els anys 40, és a dir, en els anys en què ho era l'autor d'aquestes línies? Crec que no es feia: era designat per a aquesta funció. En el meu cas, se'm va designar pel més comprensible dels motius periodístics: perquè redactava de premsa. Que allò que escrigués tingués qualitat presentable era convenient, però no pas preceptiu, ni tan sols necessari.

Com entenia la seva feina un crític de cinema en els anys 40? En els 40 i en quasi tots els 50, època en la qual vaig desenvolupar la meua començada, s'entenia com una missió informativa governada per la mateixa exigència periodística de la velocitat: es veien les pel·lícules, que quasi sempre s'estrenaven en sessió de nit, i hom sortia de la sala a tota pastilla per tal de no angoixar-se massa davant els embats del tancament de l'edició. La servitud de la urgència era pròpia dels crítics de diaris. Els de les revistes actuaven senyorialment: disposaven d'una setmana per preparar el seu comentari.

Un parell de paràgrafs més amunt he al·ludit a "missió informativa". Què he pretès dir, amb això? Simplement, que la crítica cinematogràfica s'ha de fer sobre la pauta cardinal de, primerament, informar; després, si hi ha prou espai i temps, lluir-se, exposar cultura, manejar erudició. En aquella època d'escassetat, mai gaire de res.

Els crítics, d'altra banda, eren tractats molt deferentment pels empresaris. Se'ls reverenciava. Durant molt de temps, tanmateix, per a mi no hi va pas haver deferències, sinó guerra. El meu diari, *La Vanguardia*, disposava, com els altres del país, de poquíssim paper, i va haver de reduir la mida dels anuncis de cinema. Distribuidors i empresaris van protestar: no se'ls podia privar del dret de publicar allò que paguessin, segons tarifa. L'administració del diari va protestar: no podia admetre anuncis grans perquè no hi havia espai. Fou irremeiable: es van disparar les hostilitats. Des del 27 de gener de 1948 fins al 18 d'octubre del 49, el crític de cinema que era jo es va haver d'amagar per entrar al cine els dies d'estrena. Així mateix, havia de portar un acompanyant que em tragués les entrades, perquè les taquillers deien, tan bon punt m'identificaven, que no quedaven localitats o que estaven totes reservades. A les pantalles es projectaven cartells on es feia constar que la sala no es dignava publicar anuncis a *La Vanguardia*... Una altra guerra publicitària va tenir lloc del novembre del 60 al gener del 61, entre la mateixa classe de combatents, distribuïdors, exhibidors i *La Vanguardia*. Tornava a sentir-me, sense ser-ho, bel·ligerant perseguit. La petita història —de gran no ho va ser mai— d'ambdós conflictes va tenir característiques notables. En aquests mesos el signant va viure alguns dels episodis més originals i divertits de la seva vida de crític cinematogràfic. ●